

Teza: radca prawny w mediach

Wykonywanie czynności zawodowych nie obejmuje relacji radcy prawnego z mediami i to nawet wówczas, gdy wypowiedź medialna dotyczy kwestii związanych z problematyką wykonywania zawodu lub prowadzoną przez radcę prawnego sprawą.

Sygn. akt WO-27/19

ORZECZENIE

z dnia 9 kwietnia 2019 r.

Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: S WSD Stefan Mazurkiewicz

Sędziowie: S WSD Arkadiusz Sawala, S WSD Jolanta Ruszczak - sprawozdawca

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Wacława Góreckiego

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2019 r. w Warszawie na rozprawie sprawy radcy prawnego I. D. (OL- (...))

obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2115), art. 38 ust. 5 i 39 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (Załącznik do Uchwały Nr 3 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.)

na skutek odwołania Krajowej Rady Komorniczej w Warszawie od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Sygn. akt: D - 13/18

orzeka:

1.

utrzymuje w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie z dnia 14 listopada 2018 r. Sygn. akt: D - 13/18,

2.

koszty postępowania odwoławczego ponosi Krajowa Izba Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

W dniu 30 stycznia 2017 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie na skutek skargi z dnia 10 sierpnia 2016 r. Krajowej Rady Komorniczej wszczął postępowanie dyscyplinarne w sprawie radcy prawnego I. D..

Postanowieniem z dnia 25 maja 2017 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przedstawił obwinionej zarzuty, a 26 czerwca 2017 r. skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego wnioski o ukaranie radcy prawnego I. D. za to, że:

w programie publicystycznym „W Punkt” z dnia 2 sierpnia 2016 r. wyemitowanym na antenie Telewizji Republika naruszyła zasady wykonywania zawodu radcy prawnego poprzez naruszenie godności jego wykonywania w postaci nie zachowania umiaru i taktu w publicznych wypowiedziach sugerujących, że w strukturach komorniczych działa

mafia, że istnieje państwo komorników, a komornicy czują się bezkarni i nie czują zagrożenia ze strony wymiaru sprawiedliwości,

- czym dopuściła się czynu sprzecznego ze złożonym ślubowaniem radcy prawnego oraz naruszenia godności wykonywanego zawodu radcy prawnego tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j. Dz. U. 2016 r. poz. 233), art. 38 ust. 5 i 39 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r..

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie w orzeczeniu z dnia 28 września 2017 r. uznał obwinioną winną zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego za co wymierzył obwinionej karę upomnienia oraz zasądził koszty postępowania w kwocie 2 500,00 zł.

W wyniku złożonego przez obwinioną odwołania od powyższego orzeczenia Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, orzeczeniem z dnia 26 marca 2018 r. Sygn. akt WO-7/18 uchylił w całości to orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Orzeczeniem z dnia 14 listopada 2018 r. Sygn. akt D-13/18 Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie po ponownym rozpoznaniu sprawy, uniewinnił obwinioną od popełnienia zarzucanych jej czynów.

Odwołanie od powyższego orzeczenia pismami z dnia 10 grudnia 2018 r. i 31 grudnia 2018 r. złożyła Krajowa Rada Komornicza w Warszawie zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na błędnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego i błędnym przyjęciu, że zachowanie radcy prawnego I. D. polegające na publicznym formułowaniu pod adresem całego środowiska komorniczego uogólnień i agresji słownej typu „mafia komornicza”, „państwo komorników, którzy czują się bezkarni”, „nie czują zagrożenia ze strony wymiaru sprawiedliwości” wygłaszanych przy okazji publicznego komentowania wyroku Sądu Rejonowego w Nidzicy w sprawie byłego komornika S. S., nie wyczerpywało znamion deliktu dyscyplinarnego, co w konsekwencji skutkowało uniewinnieniem obwinionej, podczas gdy prawidłowa ocena całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzić winna do wniosku, że opisane wyżej zachowanie obwinionej w sposób oczywisty wyczerpywało znamiona zarzucanego jej deliktu dyscyplinarnego. Z powyższych względów Krajowa Rada Komornicza w Warszawie wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W dniu 4.04.2019 r. pełnomocnik obwinionej złożył odpowiedź na odwołanie wnosząc o jego oddalenie. Zdaniem pełnomocnika obwinionej odwołanie jest chybione i stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami sądu orzekającego i jest niezrozumiałe

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie - zwany dalej „sądem odwoławczym” - uznał zarzuty skarżącego za bezzasadne., Sąd odwoławczy w całości podziela i uznaje za własne poczynione ustalenia faktyczne.

W ocenie sądu odwoławczego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Olsztynie - zwanym dalej - „sądem okręgowym” jest prawidłowe i zasadne.

Skarżący podniósł zarzut określony w art. 438 pkt. 3 k.p.k. zgodnie z którym, orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia.

O dopuszczeniu się uchybienia określonego w art. 438 pkt. 3 k.p.k. można zasadnie mówić jedynie wówczas, gdy trafność ocen i wniosków wyprowadzonych przez sąd okręgowy z okoliczności ujawnionych w toku postępowania nie odpowiada prawidłowościom logicznego rozumowania. Sama zaś tylko możliwość przedstawienia ustaleniom

sądu orzekającego odmiennego poglądu nie może prowadzić do wniosku o popełnieniu błędu w ustaleniach faktycznych. Błąd w ustaleniach faktycznych może wynikać z niepełności postępowania dowodowego - błąd braku lub nieprawidłowości w zakresie oceny dowodów - błąd dowolności. Błąd taki może być wynikiem nieznamomości określonych dowodów lub braku przestrzegania dyrektyw obowiązujących przy ich ocenie.

Zdaniem skarżącego, sąd okręgowy dopuścił się uchybienia przy ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego co w konsekwencji skutkowało uniewinnieniem obwinionej, podczas gdy prawidłowa ocena całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzić winna do wniosku, że wypowiedź obwinionej w programie publicystycznym wyczerpywała znamiona zarzucanego jej deliktu dyscyplinarnego.

W ocenie sądu odwoławczego nie ma jakichkolwiek przesłanek pozwalających uznać, że sąd okręgowy dokonał dowolnej oceny materiału dowodowego. Sąd okręgowy dokonał całościowej, swobodnej i zgodnej z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oceny.

Sąd odwoławczy podziela stanowisko sądu okręgowego, że obwinionej nie można przypisać odpowiedzialności za naruszenie przepisów wskazanych we wniosku o ukaranie to jest art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych (t.j. Dz. U z 2018 r. poz. 2115) i art. 38 ust. 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego przyjętego Uchwałą Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. - dalej KERP. Niniejsze artykuły odnoszą się do gwarancji wolności słowa i pisma ale wyłącznie w odniesieniu do czynności zawodowych radcy prawnego, czyli w zakresie w jakim wypowiedzi radcy prawnego są niezbędne do prawidłowego świadczenie przez niego pomocy prawnej. Art. 11 ust. 1 stanowi: „Radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przepisami prawa i rzeczą potrzeba”. Natomiast zgodnie z art. 38 ust. 5 KERP „Radca prawny powinien w swoich wystąpieniach zachować umiar i takt”

Wypowiedź obwinionej skierowana była do słuchaczy Telewizji Republika, programu „W punkt”, a nie do organów procesowych lub stron procesu, zatem uznać należy, że z uwagi na jej treść (komentowanie wyroku) nie była to wypowiedź obwinionej „przy wykonywaniu czynności zawodowych” w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Takie stanowisko zajął również Z. K. w komentarzu do ustawy o radcach prawnych, „Wykonywanie czynności zawodowych nie obejmuje relacji radcy prawnego z mediami, opinią publiczną itp. i to nawet wówczas gdy owa wypowiedź medialna lub publiczna dotyczy kwestii związanych z problematyką wykonywania zawodu lub prowadzoną przez radcę prawnego sprawę”.

Wobec powyższego, czynu zarzucanego i przypisywanego obwinionej nie można traktować jako deliktu popełnionego „przy wykonywaniu czynności zawodowych” jak słusznie wywiódł to sąd okręgowy, a sąd odwoławczy podziela to stanowisko.

W ocenie skarżącego obwiniona swoim zachowaniem podjęła świadomie działanie naruszające dobre imię innej grupy zawodowej niezbędne do należytego wykonywania zawodu, w celu osiągnięcia indywidualnej korzyści. Zauważyć należy, iż skarżący nie formułuje w odwołaniu na czym ta ewentualna korzyść obwinionej miała polegać, w czym się przejawiać.

Zgodnie z art. 39 KERP radca prawny wypowiadając się publicznie o sprawie prowadzonej przez niego lub innego radcę prawnego nie może uchybiać godności zawodu. Powinien zachować umiar, takt oraz zawodowy dystans wobec sprawy, a informację o swojej działalności zawodowej ograniczyć do niezbędnej i rzeczowej potrzeby.

Sąd odwoławczy po przeanalizowaniu dowodów podziela stanowisko sądu okręgowego, iż sposób zachowania obwinionej oraz jej wypowiedzi w programie publicystycznym „W punkt” w dniu 2 sierpnia 2016 r. wyemitowanym na antenie Telewizji Republika, cechował spokój, takt i umiar. Obwiniona w programie szczegółowo wyjaśniła czego sprawa dotyczyła i jaki zapadł wyrok. Na pytanie prowadzącego program, iż pojawiają się w prasie informacje, że oto gdzieś działa jakaś mafia komornicza, działają zorganizowane grupy ludzi i czy to jest taki przykład, odpowiedź obwinionej brzmiała: „mniej więcej można uznać, że jest to przykład takiej mafii”, w dalszej części wypowiedzi użyła zaskarżonych sformułowań „państwo komorników, którzy czują się bezkarni”, „nie czują zagrożenia ze strony wymiaru

sprawiedliwości”. Powyższe było wypowiedziane przez obwinioną w kontekście prowadzonej sprawy, odnosiły się do ukaranego komornika i biegłego nawet jeżeli obwiniona precyzyjnie tego nie wyraziła. Wypowiedź obwinionej należy oceniać w kontekście całego programu, wymienione słowa nie mogą być oceniane w sposób wyrwany z kontekstu. Program odbywał się na żywo, a w tych okolicznościach nie można stosować takich samych standardów precyzji wypowiedzi jakich należy oczekiwać od radcy prawnego w trakcie przewodu sądowego lub w wypowiedziach pisemnych skierowanych do sądu lub innych organów. Radca prawny jest profesjonalistą w zakresie usług prawnych a nie komunikacji społecznej. Obwiniona w programie zastępowała radcę prawnego prowadzącego sprawę. Sama obwiniona analizując z perspektywy czasu i już bez emocji, które towarzyszyły jej w trakcie programu przyznała, iż mogła dodatkowo podsumować program dobitnym stwierdzeniem, że jej wypowiedź odnosi się wyłącznie do komorników naruszających prawo, a nie wszystkich.

Zaskarżone słowa obwinionej w kontekście sprawy szeroko nagłośnionej w mediach można uznać za ostre, nie mniej jednak są one osądem ocennym konkretnego komornika skazanego na 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności, karę grzywny, zakaz wykonywania zawodu komornika na okres 5 lat oraz naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego.

Reasumując, sąd okręgowy należycie rozważył i ocenił cały materiał dowodowy. W ocenie sądu odwoławczego nie ma jakichkolwiek przesłanek pozwalających uznać, że sąd okręgowy uchybił którejkolwiek z zasad związanych z postępowaniem dowodowym i oceną dowodów. Wbrew twierdzeniom skarżącego, sąd okręgowy dokonał całościowej i swobodnej, a nie dowolnej oceny materiału dowodowego, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz uwzględnieniem zasad logicznego myślenia i doświadczenia życiowego, jak również całokształtu ujawnionych w sprawie okoliczności. Natomiast przedstawienie w odwołaniu odmiennego poglądu nie uzasadnia wniosku o dokonaniu przez sąd okręgowy błędnych ustaleń faktycznych. Zarzuty skarżącego sprowadzają się do polemiki z ustaleniami

sądu okręgowego wyrażonymi w uzasadnieniu orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze oraz nie stwierdzając naruszenia przez sąd okręgowy art. 438 pkt. 3 k.p.k. sąd odwoławczy zaskarżone orzeczenie utrzymał w mocy.

Wobec powyższego, na podstawie art. 437 § 1, art. 456 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 74¹ oraz art. 62 ust. 1 ustawy o radcach prawnych sąd odwoławczy orzekł jak na wstępie.

Na podstawie art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych, w związku z § 1, ust. 1, pkt. 2 Uchwały Nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego Sąd Odwoławczy orzekł o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w Warszawie.